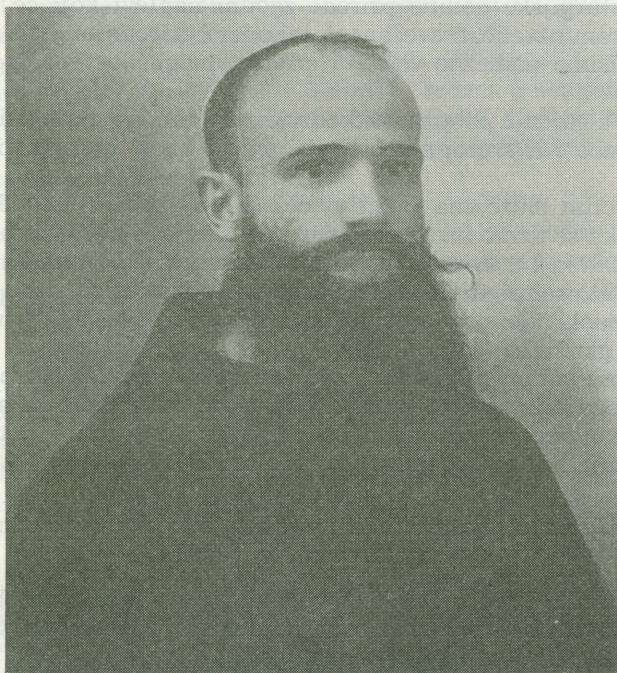

In memoriam

ANSELMU CANJUGI

S njim smo se oprostili tek 28. svibnja 1969. na zagrebačkom Mirogoju premda je umro prije 17 godina. Zapravo nestao je iz naše sredine već ranije, prije nešto više od dva desetljeća, kad se 1947. odselio u KPD u Staru Gradišku. U času kada su mu iskazane posmrtno počasti većina ga prisutnih nije više osobno poznavala, ali ga je dobro poznavala po omiljenim crkvenim popijevkama: »Uzmite, jedite«, »Sakramentu veličajnom«, »Ljiljane bijeli« i drugim. Nad otvorenim grobom oprostio se od pokojnika Serafin Turčin, kapucinski provincijal iz Zagreba. Zbor župe Sv. Mihovila iz zagrebačke Dubrave otpjevao je njegovu nagrobnicu »Svjetlost vječna«.

Anselmo Canjuga rodio se 27. XI 1894. u Budislavcu kod Varaždina od oca Jakoba i majke Mare r. Cafuk. Završivši osnovnu školu u Vidovcu nastao je gimnaziju u Varaždinu. 1910. stupio je u kapucinski novicijal u Varaždinu gdje je položivši prve zavjete god. 1911. postao član kapucinskog reda. Bogoslovske nauke je završio u Senju te je 1917. zaređen za svećenika. U redovničkoj zajednici vršio je razne dužnosti. Tako je bio odgojitelj u varaždinskom sjemeništu, starješina samostana u Varaždinu gdje je sagradio »Konvikt sv. Josipa« pa vjeroučitelj, također u Varaždinu, te od god. 1938.—1947. starješina u Osijeku, nastavnik glazbe na gimnaziji itd. Od 1947.—1952. Ca-

ANSELMO CANJUGA

njuga se nalazi u KPD Staroj Gradiški gdje je nakon teške bolesti umro 19. XI 1952. Sahranjen je na zavodskom groblju. Ekshumacija je izvršena 27. svibnja ove godine i kosti pok. Canjuge su položene u kapucinsku grobnicu na Mirogoju.

Osim redovitog svećeničkog djelovanja Canjuga je razvio veliku aktivnost na polju crkvene glazbe. Za crkvenu glazbu oduševio se već kao gimnazijalac. Učio je najprije privatno kod Augustina Dujmušića a zatim kod Franje Dugana.

U hrvatski cecilijanski pokret Canjuga se uključio već god. 1914, kada mu »Sv. Cecilija« objavljuje harmonizacije dalmatinskih božićnih popijevaka: »U to vrijeme godišta«, »Spavaj, spavaj«, i »Veseli se Majko Božja«. Od tada je Canjuga stalni suradnik »Sv. Cecilije« gdje objavljuje harmonizacije pučkih popijevaka, izvorne svoje popijevke, motete, piše izvješća o crkvenim zborevima, kolaudacijama orgulja, komemoracijama i drugo. Osim toga Canjuga djeluje kao izvrstan orguljaš i zborovoda u Varaždinu i Osijeku. Daje samostalno orguljske koncerte u Varaždinu, Čakovcu i Celju. Svoje orgulje je volio. To je bio njegov instrumenat kojeg je do u tančine poznao što se jasno vidi iz kolaudacija i dispozicija što ih je učinio za mnoge slavonske

Bibliografija

I Mise:

1. Hrvatska misa u čast sv. Josipa za mj. zbor i orgulje (1935)
2. Latinska misa za mj. zbor i orgulje (1937)
3. Hrvatske misne pjesme za mj. zbor i orgulje (1940)
4. Hrvatska misa Bezgrešnog začeca za mj. zbor a cappella (1946)
5. Latinska misa u As-duru za mj. zbor i orgulje, nedovršena, u rukopisu (1947)

II Moteti ili izvorne popijevke:

1. Ko noć šutiš za mj. zbor (1916)
1. O da mogu kao Kerub Božji za mj. zbor (1917)
3. Uzmite, jedite za mj. zbor (1918)
4. Sakramentu veličajnom za mj. zbor (1919)
5. Litanije lauretanske za mj. zbor (1920)
6. Tantum ergo za mj. zbor (1921)
7. Pun vjere stoj za mj. zbor (1922)
8. Stala Mati za muški zbor (1924)
9. Litanije lauretanske za mj. zbor (1924)
10. K tebi grne narod vjeran za mj. zbor (1925)
11. O salutaris hostia za dvoglasni zbor uz pratnju orgulja (1926)
12. Sunašce na počin palo za mj. zbor (1926)
13. Tantum ergo za mj. zbor (1926)
14. Rumena zora obzorje za mj. zbor (1928)
15. O Isuse izranjeni za mj. zbor (1928)
16. Ti djeвица čuvarica za mj. zbor i troglasni ženski (1929)
17. Pedeset ljeta hostiju za muški zbor (1929)
18. Ljiljane bijeli za mj. zbor (1930)
19. Poštedi Kriste za mj. zbor (1930)
20. Pastiru dobrotiv za mj. zbor (1931)
21. O Srce žrtvo ljubavi za mj. zbor (1931)
22. Zdravo zvijezdo mora za mj. zbor (1931)
23. Divnoj dakle za troglasni ženski zbor (1931)
24. Veritas mea za mj. zbor (1932)
25. Istina moja za mj. zbor (1932)
26. Čuj sveti Franjo za mj. zbor (1932)
27. O dođi stvorče Duše svet za mj. zbor (1932)
28. Cantantibus organis za mj. zbor (193)
29. Sv. Alojziju za mj. zbor (1934)
30. Sv. Franji za mj. zbor (1934)
31. Sv. Josipu za mj. zbor (1934)
32. Oprosti Kriste za mj. zbor (1934)
33. Litanije sv. Josipu za mj. zbor (1935)
34. Zdravo Marko za mj. zbor (1935)
35. Josipe o milo ime za mj. zbor (1938)
36. Veliča za troglasni ženski zbor (1940)
37. Svjetlost vječna za mj. zbor (1940)
38. O sveta gozbo za mezosopran i bariton solo uz pratnju orgulja (1940)
39. Četrnaest skladbi u čast Predragocjene Krvi Isusove (1947)
40. Oče naš (u rukopisu)
41. Zdravo zvijezdo mora (u rukopisu)
42. Kraljice neba (u rukopisu)
43. Himan sv. Janji (u rukopisu)
44. Audi benigne conditor za mj. zbor (u rukopisu)
45. Tantum ergo za mj. zbor (u rukopisu)
46. Ave Maria za mj. zbor (u rukopisu)
47. O Nikola mučeniče (u rukopisu)
48. Presvetom Srcu Isusovu (u rukopisu)
49. Hvalite Gospodina (u rukopisu)
50. Promjenjivi dijelovi mise za sve nedjelje i blagdane u godini za mj. zbor (1934)
51. Muka Isusova po Mateju i Ivanu za mj. zbor (1942)

III Veća djela:

1. Kantata Pozdrav Zagrebu
2. Kantata Matija Gubec (nedovršeno)

IV Svjetovne skladbe:

1. Svjetski putnik za solo tenor i glasovir.
2. Zamoreno srce moje.
3. Za Hrvatsku (mj. zbor)
4. Ružmarine moj (troglasni ženski zbor)
5. Međumursko cvetje (troglasni ženski zbor)
6. Lepo peva prepelica (troglasni ženski zbor)
7. Zamoreno srce moje (muški zbor u rukopisu)
8. Pozdrav Zagrebu, Kaj se skrivaš v megli toj (za bariton solo i muški zbor u rukopisu)

V Orguljske skladbe:

1. Koral i varijacije na »Danas je naroden« (1940)
2. Predigra u F, B, G, D i H duru.
3. Adventska predigra.
4. Božićna predigra.
5. Predigra i fuga u f-molu.
6. Fuga u g-molu, C, F, H i As duru.
7. Fuga na himan »Ave maris stella«.
9. Fuga na motive »Ite missa est« XI mise.

VI Harmonizacije crkvenih popljevaka:

1. Spavaj, spavaj Djetiću (1914)
2. U to vrijeme godišta (1914)
3. Veseli se Majko Božja (1914)
4. Ovdje je sada (u rukopisu)
5. Zdravo Djevo čista (u rukopisu)
6. Gospodine Bože živi (u rukopisu)
7. Narodni nam se Kralj nebeski (u rukopisu)
8. O rumena zoro jasna (u rukopisu)
9. Marijo majko ljubljena (u rukopisu)
10. O, Raduj se grade Nazaret (u rukopisu)
11. O Marijo Ti sjajna zornice (u rukopisu)
12. Poslan bi anđel Gabrijel (u rukopisu)
13. Usta moja (u rukopisu)
14. Kad Djeva milost dobila (u rukopisu)
15. Plači puče moj (u rukopisu)
16. Krist iz groba ustade (u rukopisu)
17. Djeteste Ti moje drago (u rukopisu)
18. Čuj Stvoritelju (u rukopisu)
19. Barjaci kreću kraljevi (u rukopisu)
20. Majko Božja sveta Marijo (u rukopisu)
21. O Ti Gospo odičena (u rukopisu)
22. Zdravo budi Marijo (u rukopisu)
23. Zdravo Majko Djevice (u rukopisu)
24. Presvetom Trojstvu (u rukopisu)
25. Zdravo budi Djevo blaga (u rukopisu)

VII Harmonizacije koralnih napjeva:

1. Poškropi me (1934)
2. Vidjeh vodu (1934)
3. Marijanske antifone (1941)
4. Veni Creator (u rukopisu)
5. Stabat Mater (u rukopisu)
6. Zdravo Marijo sve milosrdnosti (u rukopisu)
7. Adoro Te devote (u rukopisu)
8. Dušo Kristova posveti me (u rukopisu)
9. Hrvatski božićni koralni (izgubljeni)
10. Hrvatski Marijanski koralni (izgubljeni)
11. Koralna misa in festis duplicibus (izgubljeni)
12. Koralna misa I (izgubljeni)
13. Marijanski i drugi koralni (izgubljeni)
14. Vespere za blagdan Tijelova (1934)

VIII Spisli:

1. Poznavanje koralna (u rukopisu)
2. Obrednik za orguljaše (u rukopisu)

ckve. Prmjerno složena orguljska dispozicija u Hrvatskoj svakako je i dispozicija Anselma Canjuga za samostansku crkvu sestara Križarica u Đakovu, koje su jedne od većih i s umjetničke strane vrijednijih naših instrumenata.

Kao skladatelj Canjuga je stvorio opus od oko stotinu skladbi (uključivši harmonizacije i obradbe iz Citharae octochordae). Skladbe možemo razdijeliti ovako: 2 latinske i tri hrvatske mise, 4 moteta, 35 crkvenih popljevaka u pučkom duhu, promjenjivi dijelovi mise za nedjelje i blagdane preko godine, 13 harmonizacija iz Citharae octochordae, 8 harmonizacija koralnih napjeva, 2 kantate, 6 svjetovnih pjesama, 8 orguljskih skladbi, te Priručnik koralna. Obrednik za orguljaše i prijevod Kontrapunkta od Vilhelma Hohna (Kontrapunkt Palestrine i njegovih suvremenika).

Njegov stvaralački opus nije velik niti se ogledao u velikim glazbenim formama. Ali nije zato bezvrijedan za povijest hrvatske duhovne glazbe, jer je baš Canjuga u malim glazbenim oblicima dao ono najljepše, što, čini se, nije uspjelo ostalim hrvatskim cecilijancima: pobožne, melodiozne i zanosne pučke popljevke. Sjetimo se samo nekih: »Uzmite, jedite«, »Sakramentu veličajnom«, »Ljiljane bijeli«, »Već zora rumen prosipa i druge. Canjuga je znao u svojim popljevka otkriti narodnu dušu te su mu gotovo sve popljevke postale nerazdjeljiva svojina hrvatskog naroda. Harmonizacije hrvatskih koralna ne zaostaju mu za genijalnim harmonizacijama Franje Dugana. Dapače djeluju nekako svježije i toplije od Duganovih. Listajući priloge »Sv. Cecilije«, Hrvatski crkveni kantual i druge pjesmarice možemo samo požaliti što Canjuga nije više skladao, što nije više harmonizirao. Za nijednu njegovu popljevku ne može se reći da je dosadna, već, naprotiv, ugodno se doimlje.

On nije drukčiji niti u svojim polifonim misama. To najbolje pokazuje »Hrvatska misa Bezgrešnog začeca«. U njoj je odlično spojio hrvatsku melodiku sa složenom polifonijom starih majstora. Canjuga nije posezao u svojim skladbama za suvremenim harmonijskim sistemima ali je iz klasičnih sredstava znao izabrati ono najljepše i to utkati u svoja djela spontano i nevidljivo. Canjuga se je ogledao i na svjetovnom polju: kantatama »Pozdrav Zagrebu« i »Matija Gubec« te obradama i izvornim narodnim zborovima. U njima opet prepoznajemo svjež i dopadljiv glazbeni izraz Anselma Canjuge. Orguljske skladbe su nastale kao predigre i međugre crkvenim popljevka. One se logički nastavljaju kao meditacija na crkvenu popljevku i odišu svježinom i sažetošću.

Među teoretskim djelima posebno se ističu »Poznavanje koralna« i »Obrednik za orguljaše«. Canjuga je dobro znao što nedostaje našim orguljašima. Stoga je htio ovim djelima pomoći crkvenim glazbenicima, upoznati koral i bogoslužne obrede.

Anselmo Canjuga je jedan od najdarovitijih hrvatskih cecilijanskih glazbenika. Tajne glazbene umjetnosti usvojio je više snagom svog izuzetnog glazbenog talenta nego školskom spremom. Taj talenat je potpuno prisutan u cjelokupnom njegovom glazbenom djelovanju kako u inventivnim crkvenim skladbama tako i u orguljanju, vođenju crkvenih zborova i glazbeno pedagoškom radu. Radi izrazitog glazbenog talenta, nekompromisnog poštenja i čistog karaktera cijenili su ga redovnički poglavari, hrvatski cecilijanski glazbenici, a posebno građani Varaždina i Osijeka kojima je posvetio najveći dio svog života. Radi istih osobina ostat će mu u hrvatskom narodu trajna uspomena.

3. Kontrapunkt Palestrine i njegovih suvremenika (prijevod u rukopisu)
4. Orgulje grada Varaždina, Sv. Cecilija 1920, str. 129.
5. Izvještaj o crkvenom pjevanju u Varaždinu god. 1920., Sv. Cecilija 1920., str. 49.
6. Izvještaj o crkvenom pjevanju u Varaždinu god 1921, Sv. Cecilija 1921, str. 6.
7. Ante Stöhr, hrvatski glazbenik i skladatelj, Sv. Cecilija 1923, str. 134.
8. Izvještaj o crkvenom pjevanju u Varaždinu god. 1923, Sv. Cecilija 1923, str. 85.
9. Novi officium majoris haebdomadae, Sv. Cecilija 1924, str. 37.
10. Bachovo veče u Varaždinu, Sv. Cecilija, 1924, str. 42.
11. Franjo A. Košek, Sv. Cecilija 1926, str. 184.
12. Glazbeni pabirci iz Varaždina, sv. Cecilija, 1927, str. 216.
13. Popravlak orgulja u crkvi otaca kapucina u Splitu, Sv. Cecilija, 1932, str. 161.
14. Orgulje u kapucinskoj crkvi u Osijeku, Sv. Cecilija, 1942, str. 178.
15. Stara hrvatska božićna pjesma Denes je narogjeno detecze nebezko, Sveta Cecilija 1942, na str. 3. omota.
16. Nove orgulje u crkvi častnih sestara sv. Križa u Đakovu, Sv. Cecilija 1943, str. 26.

Bibliografija je sastavljena prema navedenoj literaturi. Mise su posebno objavljene osim br. 5., koja je u rukopisu. Moteti od 1—28, 33—36 i 50 objavljeni su u glazbenom prilogu »Sv. Cecilije«; broj u zagradi označava godinu. Brojevi 29—32 objavljeni su u Hrvatskom crkvenom Kantualu; drugi moteti su samostalna izdanja ili rukopis. Ostala djela osim harmonizacija 1, 2, i 3 i orguljske skladbe pod 1 koje su objavljene u glazb. prilogu »Sv. Cecilije«, te koralnih harmonizacija 1, 2 i 14 koje su objavljene u Hrvatskom crkvenom Kantualu, posebna su izdanja ili rukopis.

LITERATURA:

Sveta Cecilija 1914—1944.

Upute crkvenim orguljašima 1963, »Glazbena ostavština O. Anselma Canjuge« str. 28—35.

Govor O. Serafina nad otvorenim grobom O. Anselma Canjuge,

Braća Kapucini, god. III, br. 3. str. 2. Zivot i rad O. Anselma Canjuge, diplomski rad Eve Dominković na Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu god. 1968.

Miho Demović